

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések, budapesti napló: Fehér György arany miséje, literaturai újdonságok, nemzeti játék-szín 'sa't.; adakozások Kölcsey emlékére; szegedi, bajai és tolnai hírek; különféle; erdélyi hírek, 'sa't.) Amerika. Spanyolország (a' junta folyó-vást szilárdul viseli magát Madridban; az éjszakai tartományok nyilatkozványa, 'sa't.) Anglia (lapvélemény Páris megerősítéséről; vélemény a' közelgő lordmayor-választásról, az orosz hajóhad a' csatornában; elegy; 'sa't.) Franciaország (pótlék-oklevelek a' négyesszövetségi szerződéshez; új ajánlatok a' keleti ügyben; lőszállítások a' francia hadsereg számára; Napoleon Lajos párszék előtt; elegy; 'sa't.) Törökország (a' kandiai basa a' portának meghódol, Szolimán basa és a' beyruti angol consul közti levelezés; 'sa't.) Khina. Gabonaár. Pénz-kelet. Danavizálás. Vasutészvény.

Magyarország és Erdély.

Ó cs. 's ap. kir. f. sz. az utóbbi országgyűlés 15ik törvényezikke következében f. évi sept. 5iki rendelete által azoknak, kik az első folyamodási váltótörvényszékeknel hivattal kívánnak nyerni, szigorú próbatéti határnapul a' főlebbviteli váltótörvényszék előtt f. évi november 1sejét méltóztatott kitűzni.

Budapesti napló: Oct. 4én, Pest ferenczkülvárosi plebániához tartozó egyháznapja ünnepélyesítésén a' sz. miseáldozat bemutatására meghívott Fehér György prépost, kir. tan. 's nagyváradí kan., a' sz. ferencziek egyházi szolgálatjok mellett, szentlélek segítségül hívásával kezdé meg aranymiséjét, 's osztotta élte 76dik évében áldását, mellyben ájtatos buzgósággal, tarackok (r)mpogási közt, részesültek az össze-reglett keresztyén hívek. A' kettősáldozatot követte városi több előkelő örvendő tisztelgése, 's mozsáruzás hirdette a' nap örömdiadalát. Ezt követé fényes lakoma, miben áldomás poharak üritettek többi közt különösen a' nap sok érdemű hőse hosszú boldog életeért. — E' napokban jelent meg Budán a' magyar kir. tud. egyetem bővível a' magyarországi váltótörvénykönyv Ötmayer Antal által németre fordítva és közhasznu jegyzetekkel kalauzolva, 3 részben, finom velinen n. Srd'tben. Tartalma: I. rész, „Előleges nézetek“ és „Anyagi váltójog“ 102 l.; II. rész: „Váltótörvénykezési rend“ 104 l.; III. rész: „Azon tárgyakról, mik a' váltótörvényekkel szoros kapcsolatban állnak.“ Függelék: váltóminták, fölvilágosító magyarázatokkal és az illető törvényekre hivatkozással. Aláírók névjegyzéke. A' könyv Magyarország és tartományi kereskedőinek van ajánlva és uralkodó fejedelmünk arczképével ellátva. E' munka első íveinek megjelentekor azonnal dícsérettel emlékezék lapunk e' vállalatáról, 's most, miután az egész már közönsége kezeibe jutott, mindenki fordítását az eddig megjelent fordítások fölött inkább ajánlhatni, mivel ő 16 évig ügyeskedett német törvényszékeknel, 's így a' váltói törvénykezést gyakorlatilag tanulá meg. A' közönség is méltányolja már e' körülményt, mert 700nél több aláíró rendelé meg a' munkát, mi nálunk, hol az aláírás 's előfizetés oly kimondhatlan rossz lábon áll, minden további ajánlást fölöslegűt. Bolti ára e' díszes kiadású 3 kötetnek 5 pengő forint, mi elég jutalmas, ha tekintetbe jő, hogy német ajku honosink e' munka megszerzése után egyéb váltótörvénykezési könyvet nélkülözhetnek. — Mult héten az obudai hajógyárban egy 100 löerejű új gőzöst becsátottak vizre, neve „Sámson.“ — Holnapután a' Nemzeti Almanach Eggenberger József és fia pesti könyvvarusoknál kapható leszen. Vidéki könyvvarusok jól teendik, ha előre megrendelik a' példányokat, miket venni akarnak, mert a' tudakozás e' pompás zsebkönyv után oly élénk, hogy hihetőleg rövid idő alatt az egész mennyiség el leand adatva. A' könyvet külön bíráló választmány által kiszemelt művekből Vajda szerkeszté. Néhány hét múlva közgyűlést tartand az Almanachársaság, mellyben, mint hallik, lényeges módosítások és változtatások fognak indítványoztatni, a' jövő évi Almanach gyorsabban megjelenhetése iránt. — Nemzeti színpadunkon f. hó 21kán először adaték „Enzio király“ szomoruj. 5 fely. Raupach után ford. Fánesy; Lendvay a' czimszerepben folytatá vendégjátékát; 31kán „Fra Diavolo“ ez estétől a' mutatványok hetedfélkor kezdetnek; 41kén „Arany király, madarász és uszkárnyiró“; 51kén „Örökké“, Hubenayné mint vendég; és „Arlequin mint esontváz“; 61kán „Tündérlak“ Szerdahelyi e' dalmüve annyira tetszik a' közönségnek, hogy mindenkor megtölti a' színházat; 71kén „Falusi egyszerűség“, Lendvay mint vendég és Hubenayné, mint újonnan szerződött tagja színházunknak, új érdekelt adtak e' mulattató vígjátékunk. Sikán „Intermezzo“, Hubenay mint új tag lépett föl ez este. — F. hó Skán tartotta Lopussny Ferencz, beszterezé-megyei áldozópap 's hittudományi tanító, az egyetem nagy teremében a' theologia minden ágaiából választott jelesb kérdések fölötti vitatkozását, a' tanári koszorú elérése végett. — Szép volt hallani a' tudós értekezést. — Tudományos 's jelesen előadott értekezéssel kezdé meg vitatkozását, különös könnyűséggel 's tisztán fogá föl az ellenvetéseket, szétoszlata a' kétségeket, hogy méltán mondhatni, miszerint tudománya messze haladja ifjukorát. Másnap a' dícsőséggel kivívott koszorú el is nyerte. —

Szeged őszelő 25kén. A' korszerű haladás egyéb eszközei 's eredvényei közt, mellyek agg városunkban 1830. óta az üdves egyesületi szellem ihletétől eszmébe foganszva 's lépőpontra is állítva, jelen évtizedünk lejártával látszintre kelnek, — kivítta kellő helyét a' magyar színeszet, mint nemzetiségünk 's műveltségünk leghatalmasb emeltyűjének körünkbeni állandósítása. Komlássy Ferencz, a' pesti m. színháznál volt rendező, a' közönség részéről havonkénti 12 előadásra 's 200 beléptijegyre, 16,200. v. forintnyi évi biztosítást nyert. Tanács-házunkkal még 180 lben egybe épített, 's már az alapítók szánd kábol a' nemzeti számára alkottat színházunk, jelenleg több czélszerű javításon kívül új butorzatával 's díszítvényivel léssen áll, — melly vége a' városi pénz-

tárból, felsőbb helyeni jóvá-hagyás biztos reményéből 6.000. v. f. köl-tetett. A' közönség, ez érdemben nyilvánított többször hó kívánatnak teljesültét, egyetértése, 's törekvése, 's törekvései legszebb diadalának tartja; a' pályán nem esüggedtek pedig érzetök legdicsebbikével hazafiságuk öntudatával jutalmaztatvák. A' mintegy 40 egyedű színész személyzet első föllépése f. év őszhó elsőjére tüzetett. — A' m. évi ősz óta néhány magányos buzgalomból 's a' közönség némely részének könyörületéből itt tengődött német színészcsapat főnöke, Schaezel Aloiz, néhány nap előtt, azon ürügy alatt, hogy Ujvidéken társasága jövendője iránt intézkedni fog, megszökött; ma pedig czinkosai, u. m. Schaezelné assz., Schaezel Antal és Zimmermann k. assz. is utána illottak. Társaik, kiket megszolgált bérük elfogtával égbekiáltó inségbe döntöttek, a' közönség, mellytől több mutatványa pénzt esikartak, házigazdák, vendéglők, kézművesek 's mások, kiknél több ezerre rugó adósságot tettek, elfoga tásukat méltán ohajtják. Gaztettökéllő tanúságot szolgálhat néhány kivételen kívül csekély számú polgárinoknak, miméltatlan ügy 's hálátlan törekvése, a' már törvényszabta nemzeti irány ellenében egy hontalan kores gyűlevésnek pártoltatása. A' nevezett kolompasok hírszerint, Szében, Temesvár, Baja, 's Pécs városokban is hasonló esinyok nyomait hagyták. S — y.

Adakozások KÖLCSEY emlékére. VII. Közlés: Kapy István urnál Sárosban: Péchy Benjamin 2 ft, Rolly Sámuel 2 ft, Szulyovszky Gusztáv 2 ft, Máriássy 2 ft, Csukar János 48 kr, Berzeviczy Emánuel 20 kr, Bideskuthy József 20 kr, Dobaes Edvárd 20 kr, Munkáchy András 20kr, Kukemezey Mihály 1 ft, Gombos Kálmán 1 ft, Sztankay József 1ft, Hrabicy 1 ft, Dessewffy József 20 kr, Semsey Albert 1 ft, Simonffy Sámuel 20 kr, Berthóthy Lajos 20 kr, Hodosy Ambrus 20 kr, Raszlavicz Edvárd 20kr, Balpatak Ambrus 20kr, Semsey Pál 20 kr, Hedvig Erneszt 1 ft, Rolly Antal 1ft, Bornemisza Sándor 40kr, Bornemisza Ágoston 40 kr, Ujházy László 5 ft, a' gyűjtő maga 2 ft. — Öszvesen 27 ft, 48 kr, peng. p. — Péczely József urnál Debreczenben: Szoboszlai Pap István 2 ft, Steinacker Gusztáv 4ft, Kerekes Ferencz 1 ft, 12 kr, Zákány József 2 ft, Erdélyi József 2 ft, Arany István 1 ft, Vecsey József 2 ft, Csécsi Imre 2ft, Kalos Mózes 1ft, Sarkadi Mihály 1ft, Papszász Amália 1 ft, Papszász Kati 1 ft, Papszász Jolánta 1 ft, Kovách László 24kr, Kálmánchelyi Gábor 1ft, Vámosy Károly 2 ft, Simonffy Dániel 2 ft, Gerzsenyi Gábor 1 ft, a' gyűjtő maga 4 ft p. Öszvesen 31 ft, 36 kr, pengőben. — Sréter János urnál Nógrádban: Balogh Mihály 1 ft, Balogh Lajos 1ft, Diószeghy Taddé 1ft, Fajnor János 20 kr, Farkas Károly 1 ft, ifj. Gellen Imre 40kr, Repeczky Ferencz 1 ft, Jankovics László 1 ft, Frideczky 40 kr, Szakál Antal 40 kr, Plachy Károly 40 kr, báró Podmaniczky Mihály 5 ft, Dessewffy József 2 ft, Dessewffy Otto 1 ft, Szontagh Sámuel 2 ft, Szerény Antal 1 ft, Prónay János 2 ft, Préni Elek 2 ft, Szontagh Ferencz 1 ft, Mocsary János 1 ft, Szontagh István 1 ft, Folkusházy József 20 kr, Csenciczky Edvárd 40kr, Kalmár Istv. 20kr, Balogh Elek 3ft, Balogh László 1 ft, Szentivány Károly 2 ft, M. Hortense Apostolesa 40 kr, Sréter Horác 1 ft, Somogyi Károly 1 ft, a' gyűjtő maga 5 ft. Öszvesen 42 ft, pengőben. — E' VII. közlési öszveg 101 ft, 24 kr, pengőben. Pest, sept. 25. 1840. Bajza József m. k. a' Kölcsey-emlék-társ. jegyzője.

Baja oct. 3kán: Milly veszélyes a' bókolva szunnyadás, azt mutatá kebelünkben történt nem kedvező esemény. Egy 39. évű, Kirchhorst hannoverai, Bajaronjain dolgozó szikár alaku ácslegény sept. utolsó hetében gyöngékedni és lázaskodni kezdvén sept. 30kán orvoshoz folyamodott, ki őt czélszerű adag hánytatóval látta el, mire az épes esorvát hányt 's másnap javulóban volt. Azonban oct. 1jén este mintegy hét óra táján kised vacsoráját megévén, társai mulatása nézelésével tölté idejét az egyik vendégfogadó tágasb teremben — míg szeméire szender nem nehezült, mire kezeit az asztalra átkulcsolva leterítvén vankos gyanánt fejét arczborultan rá bókoltá. Társai, helyeztet sokáig szunnyadásnak vélvén, háborítatlanul hagyták az alvót. Végre czimboráinak a' tartós mozdulatlanság felőlött, mire ők az asztalra borulthoz közelítének. 'S nagy esudálkozásukra dermedtrek találák a' még kevésse előbb velök enyelgett társukat! Ifjélfkor a' segélyül hivatott orvos az asztalra borult arczon fekvő egyedet halálszoborrá váltan lelő 's csak nagy nehezen leheté öszszekulesolt tagjait kinyújtani, élet-ébreztésről szó sem lehetvén. Ovadékpéldaul szolgálhat ez eset más szerencsétlenségén okulni azoknak, kik fejle-hajtva szeretik szenderjüket elozlatni. R. P.

Fm. primás sz K o p á c s y József f. hó 3dikán esti 6 órakor Budára megérkezvén másnap délelőtt a' budai erzsébet-szüzek zárdáját 's kórházát, délután az irtalmas szerzetét látogatta meg, tetszését nyilvánítva e' kórházakban tapasztalt renden, tisztaságon és szelid bánásmódon; az irtalmas rend tagjait különösen lelkes magyar beszéddel inté hivatási kötelességeik hű teljesítésére, szivrehatólag ajánlotta sinylődő embertársaik ápolását mint oly áldozatot, mallyért az egyház, haza és emberiség forró hálájára 's a' fölöttünk örökös legkegyesb atya megelégtülésére, áldására számolhatnak. Ezután mind a' két kórházat bőkezűleg megajándékozván, a' betegek közt is pénzt osztattott ki, hétfőn a' pesti központi növendékpapságot, az angol-kisasszonyok intézetét és a' szerviták kolostorát szerencsésítette látogatásával a' gondos főpásztor 's kedden reggel visszatért Esztergomba.

KÜLÖNFÉLE. Seitovszky János pécsi püspök elibeterjeszté Tolna városnak, miképen ő Tolnát, legalább küljelekrül itélve, tehetős helynek látván, 's Dunához közel fekvésénél fogvást mindinkább emelkedő kereskedése 's ezzel haladó ipara által nagyobb tehetőségre 's jólétre vergődhetének 's hogy ez előbb 's bizonyosabban megtörténjék, szükségesnek vélte főleg a' serdülő ifjuság nevelésére ott nagyobb gondot fordítani, nem elégtűlvén meg a' növendékeknek csupán olvasás- 's írásra és csekély számvetésre tanításával, mint az eddigelé e' városban egyetlenegy tanító mellett gyakoroltaték, más a'

társaséletbenmellőzhetlen ismét eteket iskellvénaziskolábanmegszerezniök; mi végre még legalább 3 tanítót ítelt alkalmazandónak. A városi közönség, bármennyire méltánylá is a derék főpásztor e' nézetét, elégtelennek nyilatkozott annyi tanító fizetésére, mire a' nagylelkű férfi legott ajánkozék az e' városi plébános mellé még egy káplánt adni tanítóul egyik iskolaosztályban, 's más két tanító tartására 7500 f. alapítványtígért. Leghensőbb hálával fogadván a' tolnai közönség e' becses ajánlatot, a' ns keblű főpap minden kívánatit teljesíté 's vele az üdvös szándék létesítésére hathatós együttmunkáló kezefogott, aziskolai rendszer három osztályban következőleg állapittatván meg: 1. sz. osztályban az eddigitanító oktatni fogja mindkét nemű ifjuságot együtt az olvasás, írás, számvetés és vallástudomány elemeiben; 2. dik osztályban a' két nem külön választatik 's a' férfigyermekeket a' káplán, a' lánykákat pedig egy feleséges férfi képezendi tovább az első osztályi tanulmányokban 's egyzersmind a' földleírás- és történettan elemeiben; a' 3. dik osztályban a' férfigyermekek gyakoroltatnak tovább a' földleírás- és történettanban, számvetésben, nyernekek gazdasági 's földművelési ismereteket is; a' lányok pedig a' tanító neje által oktattatnak minden szükséges kézi munkában. **B e r z e n c z e** (Somogyban), szegény horvát népsége is régóta érzé egy iskolaház hiányát, 's nagylelkű földesura **F e s t e t i c s** László gr. kegyes vala ezt az idén erős anyagokból, cserép zsindeyű földözettel, a' város piaczn felállittatni, hol a' növendékeknek most már elég alkalom van mind a' magyar nyelv mind egyéb a' társaséletben legszükségeseb tudományok megtanulására 's a' vallás, erény magvainak megszerzésére: melly szent ezél elérésében iparának 's előhaladásának már ez idén is, sept. 21 kén tartott próbatétekor dicséretes tanuságát adta. **Bal-lek** Ignác plébános (ki már második plebániát magyarosít lelkész-feleiknek serkentő tükörpéldaul) és **Angleta** János káplán — buzgó fáradozásai mellett e' város idővel tökéletesenmagyarajkujámbor keresztényeket 's hasznos polgárokatigér. **H-k.** Heves megyének tarjánjárás'is egervidéki helységit, a' legidősb emberek emlékezetét meghaladó szélvész septem-ber 15 kén majd romba borította; ezen pusztító orkán délutáni 5 óratájban a' Mátra közt diszolgó parádi fürdő kies völgyén és a' régiséget büszkén tüntető síroki vár ormai mellettlenyuló virányos mezőn lezúgva, a' haza egyik legregényesb táját 's a' természetet majd minden ajándékival **dus Tarnamentén** virágzó szép magyar helységek munkás lakosít végső ítélet borzalmas pillantatával rémítette: nevezetesen dohányáról 's boráról híres **Verpelét** m. várost, **Fel-s Al-Debröt**, **Tótfalut**, **Kápolnát**, **Kompoltot**, **Kált**, **Erdőtelket**, **Kerecsend**, **Maklár**, **Füzes-abony**, **Mezőtárkány**, **Szihalom**, **Szemerét** egész a' Tiszánál fekvő **Poroszlóig**, **Sarudig** és **Tiszánaig** levő helységeket tetemes kárba döntötte, mert a' helységeken egy épület sem maradt roncsoltatás nélkül, egy boglya, házfedél, vagy kertkerítés nem maradt maga helyén, a' házak fedelei elröpültek, sőt sok ház össze is dőlt. **Kál** helységben a' kőből épített uradalmi birkafészer az alatta fekvő két ezer selyembirkát odahuzódott bojtárostul agyonnyomta; több tornyot veszélyesen meggörbitett, névszerint a' mezőtárkányi szép tornyot a' templom hosszára rémítő recsegéssel ledöntvén, a' karboltozatot betörte 's az ékes orgonát haszonvehetlenül összezúzta. **A' Mátrán** századok daczára álló kemény fákat, vagy tövéből kicsavarta, vagy derékon eltördöste; az egri és szomszéd szőlőhegyeken a' gyümölcsfákban tetemes kárt okozott, mind a' mellett a' szőlőtermésben kevés kár történt. **Igy dült e' vihar** Kecskeméttől kezdve, **N. Körös**, **Törtel**, **Szolnok-Abony** felé is, különösen **Törtelen** a' templom új tornya fedelét elsodrotta, sok száz gyümölcs- 's egyéb fát részint derékon tört, részint tövestül kiforgatott vagy széthasogatott 's háztetőket 's kazal és boglyákat ledöntött, szereteszórt. — **G y ö r**, oct. 5 kén. **E'** napokban nálunk a' sanda szemek operatiója közérdeket gerjeszte: ugyanis **Schoepff** dr. **Pestről**, keresztülutazván itt, születéshelyén, orvosink tisztos nestoránál, **Beke** urnál, keves órai tartózkodta közben számos, és némely előbbkelő családokhoz tartozó egyeden, a' nevezett szemhibát feltűnő tökéletességgel helyrehozá. **Erre** nemcsak a' műtétel gyorsasága 's mindnyájok jólléte a' műtétel után vonza sokat, hanem az is, hogy az előbb gyenge szemek azonnal jobbláterőt nyertek. **A' nevezett pesti orvos** visszafordulását Győrnek többen várták, 's részesültek ismét, kevesek híjával, a' nevezett gyógyban. **Mint** hallottuk, **Komáromban** is több kancsal szemet és görbe lábat operált. **A. F.**

K o l o z s v á r sept. 29 kén: Az emberi érzékeny részvétnek néhány nap előtt történt jeles példája jutott történetesen értésinkre; történetesen mondjuk, 's ez a' tett becsét kézszeresen emeli, mert a' hallgatás nyilvános adat arra, hogy a' tett nem láttatni kívánás vagy tetszvágy, hanem egyedül nemesen gondolkodó 's érző szív eredvénye volt. **Egy ns** lovag ritka tehetségiről ismért nejevel minap **Szamosfalva** felé lovagolván, utközben veredésmiatt összeroncsolt 's különösen karján keményen megsebesített férfit találtak, ki a' töménytelen vervesztés miatt szinte félholtan hevert véreben 's fájdalomában az ut mellett. **A' lovaglók** — ellenére azon szokásnak, melly szerint némelyek az utjokban levő gyermeket, embert 's állatot észre sem veszik — meglátván a' nyomorultat leszálltak lovaikról, sebeit, a' mint lehetett, bekötözék, 's meghagyván neki, hogy legnagyobb kíméléssel közeledjék a' városhoz, visszanyargaltak, bérkocsist küldöttek utána, orvosi gondviselés alá bízták, saját költségükön, ki különben sorsa 's tán szenvedései martalékja lesz vala. **Illy** tették adnak valódi fényt a' magas születésnek, ellélek választják meg a' valódi műveltséget a' követelt, az álműveltségtől. — **Néhai b. Bánffy** László emlékeztérére az itteni ref. főiskolán tartott gyásznapély alkalmakor mondott emlékbeszédét közoktató **Salamon Józsefnek**, egy a' boldogultnak magas érdemeit mélyen érző hazafi barátja kinyomatván, a' munka már készen áll, 's az üdvözült minden lélek- és szívokónak a' két magyar hazában szét fog küldetni — a' testvér magyarhon törvényhatóságihoz 's főleg az üdvözült pályatársaihoz a' közelebbi országgyűlés alatt akad. titoknok **Schedel** Ferencz utján, ki e' vállolatra tisztelettel meg fog kéretni. —

C z e g e, sept. 10. Több hónap óta áll készen itt **W a s s** Dániel gr. olajgyára, mi csekély vámfizetés mellett mindenki által szabadon használható. —

Ugyanitt a' nevezett grófnak egy köleskása-malva is látható, melly a' kölest nem törli, hanem örli. **A' ns** gróf e' vállolata hasonlag közhasználatra van számítva, mik által hazánkban hiány levén földözve, méltán mondhatni köszönetet a' köz szükségeken segíteni kívánó férfinak. — **M a r o s - G e z s é n** Alsó-Fehérmegyében sept. 21 kén egy szegény póró szomszédasszonyához átmenvén, házat nyitva hagyá, 's így két hízó sertése oda könnyeden beronthatott. **Negyedik** hónapjába forduló fiaeskáját bölcsőben hagyá, kit a' mondott állatok fekhelyéről lerántván, a' kunyhóból kihurcolának. **A' visszatért** nő dőbben látá az üres bölcsőt, 's a' vérrel jelelt vonalt, mellynek irányában kirohantván, életvesztett kisdédét szörnyen összemarczongolva lelél fel a' rajta lakozó sertések közt. **Ugyane' nőnek** hét év előtt egy más mintegy 2 éves fia a' ház melletti vízzel telt sánczba fult. **Mindkét** csapás keserves, 's eléggé tanuságos lehet az anyáknak, hogy kikkel a' gondviselés megáldá, szemfényök-ként óják minden veszélytől magzatikat. **Erd. Hir.**

A m e r i k a.

Ujyorki tudósítás szerint tizenhárom napi viadal után, a' nélkül hogy a' győzelem valamelyik részre dőlt volna el, a' kormánypart és elégtelennek Mexicóban alkura léptek egymással, minek következtiben a' hatalom ismét Bustamente és a' középponti párt kezébe jutott. **Az** alku főpontjai következők: személye és vagyona mindenkinek teljes bátorságban van; pert senki ellen sem indíthatni, ki az utóbbi politikai eseményekben részesült a' fővárosban; a' kormány a' kamarákkal együtt munkába veszi az alkotmány-javitást. **Ezen** alku-aláírás után, melly egyébiránt csak a' mexicóiakra terjed, a' palotát és erősb helyeket átengedék az elégtelennek a' kormány csapatának. —

Spanyolország.

(**A' junta** folyvást szilárdul viseli magát **Madridban**.) **Espartero** ki-neveztetését miniszterelnökké nagy örömmel fogadák a' fővárosban; a' junta mindazáltal koránsem tartja még hivatását bevégeztnék, 's hatalmáról lemondása előtt bevárni szándéka a' kormányhatározatot, melly a' nemzet kívánatit biztosítani fogja. **Ferraz** tábornok már alkudozásba bocsátkozott a' kormányzó királyné résziről a' juntával. **O'Donnell** Franciaországba mondják vitorlázottnak. **Egyébiránt** annyi már most csakugyan bizonyosnak látszik, miszerint a' kormányzó királyné uralkodása végéhez közelít, kivévén, ha ez annyira alkalmazkodnék a' nemzeti kívánatokhoz, hogy végre csupán mostani címét tartaná meg szép jövedelmivel együtt, mit büszkesége alig fog megengedni. —

(**A' madridi junta** alkupontjai. **Az** éjszaki tartományok nyilatkozványa.) **Madrid**, sept. 21 kén: „senki sem mondhatja biztosan, mikép fognak az itteni zavarok kifejlenni. **A' királynéről** és **Esparteroról** semmit nem hallhatni, 's csak az érdemel említést, hogy a' junta már hártározottan nyilatkozott meghódolása föltétiről. **Kivánja** ugyanis, hogy a' kormányzó királyné rendeletet bocsásson közzé, mellyben a' korona utóbbi tanácsosi nemzet- és honarúlokká bélyegeztessenek; továbbá, hogy minden pártolót a' visszalépésnek palotájából bocsássa el, a' correst osszlassa föl, ujat hívasson össze részletesb meghatalmazással a' nemzeti kívánatok szilárdabb megalapítására (tehát alkotványhozó gyűlést kíván a' junta) és a' hatósági törvényt tüstint szüntesse meg. **Ezek** megtörténte előtt fegyvereit a' junta nem fogja letenni. **Ez** lealázó békekötés lenne a' királynéra nézve, és a' mi legesodálatsb: csupán a' baszk tartományok nem zajognak a' kormányzó királyné ellen. **Az** éjszaki tartományokban nemcsak lábra nem kaphatott a' zendülési mozgalom, hanem még roszalását is nyilvánítá a' madridi események iránt a' tartományi küldöttség. **Megjegyzésre** méltó a' guipuzcoai **RRek** gyűlésének körirata az alcaidekhez és tartományi hatóságokhoz. **Emlékeztetik** azokat ugyanis a' bergarai szerződésre 's azon hűségre, mellyet **IIk Izabella** trónjához és fons. anyja jogaihoz esküttek, és az orsz. ösítörvényeire. **A' szabadság** szeretete, állításuk szerint, hagyományszerű e' tartományokban, de egyszersmind a' kir. tekintet tiszteletével párosuló. **Ebből** mindazáltal még nem igen következtethetni, hogy a' baszk tartományok különös hévvel buzganak a' királyné mellett, mert csupán a' háboru megunása miatt törekszenek minden áron megtartani a' békét, meddig azt szabadíték nyilvános veszélyeztetése nélkül eszközölhetni vélik. **E'** szerint tehát az éjszaki tartományok legjobb esetben is csak semleg viselendik magokat, és így a' kormányzó királyné tetteleg semmi hasznukat nem fogja vehetni. —

A n g l i a.

(**Vélemény** a' közelgő lordmayor-választásról. **Elegy**.) **London**, sept. 25 kén: „**Ez** évben, bevett szokás szerint, **Harmer** aldermanre jövend a' lordmayori hivatal, a' tory sajtó mindazáltal olly fegyverekkel küzd ellene, miknek súlyát alig fogja kikerülhetni. **Harmer** ugyanis főtulajdonosa a' 60 ezer példányban megjelenő „the Weekly Dispatch“ vasárnapi lapnak, mellynek szabadalmúsége republicai elvekkal határos. **A' tory sajtó** időről időre a' legkeményebb helyeket közli belőle, mikben nemcsak a' királyság és angol alkotvány, hanem a' királyné maga és **Albert** hg ellen is személyes megtámadások foglaltatvák. — **Broug-ham** I. huzamosb ideig gyöngékedett, 's baráti már félték, hogy elvesztik őt, most azonban annyira megjavult egészségi állapotja, hogy jövő parlamentben szokott hatással fogja magát kifejezhetni. — **Az Atlas** kiszámítá, miszerint az angol nemzeti adósságból **Ádám** apánk óta mostanig mindennapra egy dollár jutna, és azonkúl még meglehetősen rakás dollár maradna további rendelkezésre. **A' M. Herald** még furesább állítást közöl: szerinte ugyanis egy most épült gőzhajó mindenben tökéletesen **Noé** bárkájához hasonlít, miből azt következteti, hogy már **Noé** idejében is angol szabályokat követtek a' hajóépítők. — **Az udvar** olly csöndesen viseli magát, mintha legmélyebb béke közepén élnék; a' hajógyárakban 's réveken mindazáltal folyvást legélénkebb munkásság uralkodik, mit **John Bull** már kissé orrolni kezd, mert nem bírja átlátni, hogy valódi háboru nélkül hasznos lehessen harezkészületekre pénzt pazarlani. —

(**Lapvélemény** **Paris** megerősítettéről.) **A'** vasárnapi **Examiner**

igy nyilatkozik e fontos tárgyról: „A bört semmi nem haladja meg, azt mondja a timár; nincs jobb a torlaszoknál, azt mondja egy magas férfi, és hatalmas torlaszt határoz emeltetni egész Paris körül. Ez azon egyetlen eset, mellyben a francziák királya torlaszok szolgálatára emlékezik, miknek különben, non mi ricordo választ szokott ellenőke tartatni; vannak azonban, kik hiszik, hogy a városon kívül fölállítandó óriási torlasz ezélja a belül netalán emelkedendők fölött uralkodhatás, vagyis, hogy a jó Paris várost szükség esetén olly pánczéba lehessen fűzni, mellyben minden mozgásrulle kellend majd mondania, holott most azt hitetik el a jámborral, hogy e fényes fegyverzet épen csak saját ótalmára készült. Lajos Fülöp egy idegen követhoz így szóla: „szeretem a békét és azért Parist erősítem.“ Ha e békeszeretetet az erősítés nagyszerűségéhez szabad mérni, ugy jó, hogy az nem nagyobb ennél, mert különben a nagy békeszeretet mellett egész Franciaországot khinai fallal kellene környezni. Azon békeszeretet, melly harczkészületekben nyilatkozik, és üstökínél ragadja meg Mars istent, valóban igen is kiesapongó és veszélyes szenvedély. E békeszeretet azon délseelandi vadember felebaráti szeretetéhez hasonlít, ki a térítő azon kérdésre, hogy szereti e felebarátját, ezt felelé: „Én igen szeretem őt, és mihelyt megfoghatom, azonnal megeszem.“ Ha valahol sáncokat láttok ásatni, mellvédek emeltetni, és álgukat tölteni, akkor bizvást mondjátok ki, hogy ott valamelly magas szív béke mellett buzog. A francia király ezen törvényt követi: „Ha a békét tartósan be akarjátok sózni, mártatok vesszőt sós vízbe szomszédaitok számára.“ Ugy látszik azonban, hogy most maga a béke is esávéban ázik. Homer legbölesebb hőse nem követi ez új tant, hanem nyíltan mondja: „Távolítsátok el a fegyvereket, hogy a vasnak látása használatára ne gerjessze a férfiakat. Ha férfit kivont karddal látunk közelíteni, természetesen kérdezzük őt: „Mit akar Ön?“ Ha e férfi francia, ugy ezt feleli: „Békét akarok eszközölni.“ Tehát a vádász nem azért megyen puskával az erdőbe, hogy vadat lőjön. E szerint várjuk már most, hogy majd a quackerek isleöltik szelid kabátjokat és főtől talpig vértézve lépendnek föl a béke ügyében. Legnagyobb szerencsétlenség most ránk nézve Törökország, mellynek már csak darabjait szedegethetjük össze. De mit is tehetnénk egyebet? Európa sebébe kell dugnunk, s e végre a négy hatalom között mindegyik csak egy újat duggatja belé, nehogy valamellyik mind a négygyel s hüvelykével együtt kapjon utána. Furesa helyzet! Anglia keleten egyik karjában fegyvert emel Russzia ellen, míg a másikkal Európában, különvalva Franciaországtól, keblére szorítja azt. Mind szép ez, de meddig tart, meddig tarthat? Jöhet e Törökország valaha olly állapotba, hogy maga gondoskodhassék sorsáról? Nehezen: ellenben négy dajkát egyszerre sokáig sem török, sem pogány nem tűrhet el. Eljö majd az idő, hogy Törökország csupán egy dajkáról fog gondoskodni s mi lesz aztán? Valóban kár, hogy rossz politika annyira megrendíté barátságunkat Franciaországgal, melly most olly hatalmasul fegyverkezik béke-föntartásra. Azonban, ha a fegyverfogás békét jelent, ugy a mi kormányunk kétségkül harcra készül, mivel tünán ölbe horgasztja karjait. Minto I. pedig valóságos hős, mert mostan tulajdon szemével győződik meg arról, hogy tengeri állomásinkon egyetlen hadihajó sem várakozik böles vizsgálataira.“

(Az orosz hajóhad a csatornában.) London, sept. 26ikán: „Tegnap délután Lloyd kávéházban következő jelentés volt kifüggesztve: North Foreland (a kenti partvidék északi csüsa Margate mellett) sept. 22ikén: A 18 vitorlaerős orosz hajóhad, a telegraf mai tudósítása szerint a földközi tengerre vitorlázott. Watson, a telegraf főügyelője. A tengerész-hivatal ez eseményről még nem kapott hivatalos tudósítást, minél fogva sokan az egész hírt alaptalannak mondják. A M. Herald boszusan így kiálta föl e hír terjedése után: „Helyzetünk minden pillanatban bizonytalanabb, s mind ezt Palmerston makacs vakúsága okozta. Ha tüstint nyilvános népgyűlések nem tartatnak Angliában, hathatós nyilatkozásra az orosz szövetség ellen: ugy a háboru Franciaországgal mellözhetetlen. Miért nem fejezi ki London mindenek előtt a nemzeti kívánatot? Az ingerültség a moszka szerződés miatt napról napra növekszik a nép minden osztályában, melly nem szereti ugyan a francziákat, de a moszkákat kimondhatlanul gyűlöli.“

Franciaország.

(Pótlék-oklevelek a négyesszövetségi szerződéshez.) Parisi lapokban következő két fontos oklevél jelent meg: I) Jegyzék, mellyben Palmerston I. sept. 16ikán a francia követséggel hivatalosan tudatja a jul. 15iki szerződést: „Alulírtak jul. 17ikén szerenéséje volt Guizot urral tudatni, mikép a török ügyre nézve azon hó 15ikén Ausztria, Anglia, Poroszország, Russzia és a porta között szerződés iratott alá. Miután most a szerződés kieserültetik, alulírtak továbbá szerenéséje van Guizot urnak, a francia kormánnyal tudatás végett párban az érintett szerződést mellékleteivel együtt megküldeni. Alulírt a közleményt Guizot urnak nem teheti őszinte sajnálata ismételt kifejezése nélkül, hogy a francia kormány előgördített nehézségi miatt, Franciaország e szerződésben nem részesülhetett. De őfels. kormánya reményli, miszerint a tuileriák kormánya kétségtelen bizonyítványokat látand e szerződésben, hogy annak kötésekora a négy hatalom részrehajlatlanul törekvék Törökországra nézve azon politikai elveket követni, miket Franciaország többször nyilvánosan tulajdoninak vallott; hogy t. i. kitűzött rendszabályik által semmi külön hasznót nem akarnak részökre biztosítani, s hogy egyedüli törekvésök az európai súlyegyet föntartani, és azon eseményeket eltávolítani, mik az általános békét zavarhatnák.“ II) Jegyzőkönyv. „Ausztria, Anglia, Poroszország és Russzia meghatalmazotti a jul. 15iki szerződés kieserültetése után, annak megmutatására, hogy tetteiket

semmi magányoshaszonkereset nem vezérlé, ünnepelesen kijelenteni határozák, miszerint a főnebbi szerződés végrehajtásánál semmi birtoknagyságot, semmi kizáró befolyást és kereskedési kedvezményt nem keresendnek, mit más nemzetek is nem fognak megnyerhetni. A nevezett hatalmak megbizotti e határozatot jegyzőkönyvbe iktatták. A magas porta meghatalmazottja, az egyesült hatalmak politikájának illő megismerést nyújtván, jelen jegyzőkönyvi nyilatkozványt tudomásul vevé, és udvarával közleni fogja azt. Neumann. Palmerston. Schleinitz. Brunnow. Schekib.“

(Lőszállítások a francia hadsereg számára. Napoleon Lajos a pairszék előtt. Elegy.) Paris, sept. 28ikán: „A francia katonaság számára már 3ezer német ló érkezett Dünkirchenbe, s rövid idő mulva számos ezer fogja még ezeket követni. A német szövetség meg akarja ugyan a lovak kivételét tiltani; de szándékát tüstint megmástitá, miután Franciaország határozottan nyilvánítja, hogy az illy tilalmazást háborúzenetnek fogja tekinteni. Mind ez világosan kitünteti, hogy Franciaország minden előfordulható esetben kész akar lenni, ámbár egyébiránt a háborut nem kívánja, mert hadi érdekei nincsenek, és a nemzet szívét nem akarja legmagosbra hangolni, jól tudván, hogy e hurok megpöndítése minden esetre iszonyu mozgalmakat fogna szülni. A francziák meg vannak győződve, miszerint Anglia egészen megsemmíteni törekszik hajóhadjokat, s hogy Németország hiszi, mikép Franciaország az 1815iki határok által még nincs eléggé korlátozva, s hogy Alzátiát még el lehetne szakítani Franciaországtól. A becsületes francia ifjuság háborut liheg, még pedig minden pártkülönbözés nélkül, s a háboru az egész francia ifjuságot egy zászló alá gyűjtené, és talán hosszab időre tökéletesen megszüntetné a felekezeti surlódásokat. A gyártók mind egy lélekkel fognának fegyverhez külső megrohanás esetén dolgozóikkal, és a földesurak nem maradhatnának visszavonulásban, mert különben földmivelőjük boszuja alatt vérenének el; e szerint tehát a kormány a francia nemzetben könnyen olly ösztönt ébreszthet, mit elég baj leend leküzdeni bármely külföldi ellenségnek. A republicai elvek megmaradnának ugyan azért Franciaországban, de munkásságra csak csatavesztés esetén ébrednének, midőn aztán télelmes propagandával fognak zajra riasztani Spanyolországot, Portugáliát, Olaszországot, Belgiumot és Schweizot. Szerencse esetén még a jacobinusok is a kormány mellett nyilatkoznának. S már most ugyan hol azon hatalom, melly nyugott lélekismérettel merészelheti Franciaországot háborura kénytetni, mellyből illy megszámlíthatatlan károk szármoznának?! — Sept. 25ikén megkezdé ülését a pairszék, és bevezetté a vádlottakat. Lajos hg fekete öltönyben jelent meg, mellén a becsületrend nagy csillagával. Vele Berryer, Montholon és Voisin léptek a terembe, többi vádlottak kíséretében. Igen szembeszökő volt az agg páreket látni Napoleon díszjegyeivel pompázva, midőn épen unokaöcsesét készütek elítélni. A vádlottak mosolygva tekintettek körül, s a bírák arcán unatkozás és rossz kedv jelei váltogatták egymást. Lajos hg alacsony termetű, szöke hajú és bajszú, arczanalmi nem szépek ugyan, de férfiasak, ámbár egyébiránt érdektelenek. Védelmében többi közt ezeket mondá Lajos hg: „Én itt egy elvet, egy korszakot s egy veszteséget képviselek: a népfölséget, esászárságot, Waterloot. Vállolatomra azért határozám magamat, mivel tapasztalám, hogy a főnálló kormány tíz év alatt nem tön semmit a francia nemzet kívánati betöltésére. Ha vétkes vagyok, ugy csupán barátim ellenében lehetek az, mivel őket ez állapotba hozám; meg vagyok azonban győződve, hogy engem közülök egy sem fog vádolni, s nem gondolhatom, hogy engem a pairszék vétkesnek nyilatkoztathat, mivel a esászárság elveit és nagyságát ismét fölébreszteni törekvém, melly alatt bíráim nagyobb része szolgált s magosra emelkedék.“ Egyébiránt semmi olly kérdésre nem akart válaszolni, melly merénysársait veszélyeztetete volna. E kihallgatásban semmi nyomosb esemény nem történt. — Ibrahim basa Balbecben áll 15ezer emberrel, és rövid idő mulva Szoliman 30ezer fegyveressel fog hozzá csatlakozni. A hegység lakosi mind mellette nyilatkoztak. —

(Uj ajánlatok a keleti ügyben. Elegy.) Paris, sept. 27ikén: „Kormányunk, mint hírlík, uj ajánlatokat tön a nagy hatalmaknak a keleti ügyre nézve, mellyek lényeges tartalma imez: Ibrahim basa, M. Ali fia, Szyriát élete fogytaig bírja, Egyiptust pedig atyja halála után kapja meg. Ha még e módosítások is összetörnek Palmerston érzefején, akkor végre csakugyan karddal kell majd szétvágni a föl nem oldható csomót. — Beszélík, miszerint a moszka hajóhad a balti tengerből a földközi tengerre fog vitorlázni. E fontos esemény Franciaország egész keleti befolyását megsemmíthetné. Ha ezt Russzia csakugyan megteszi, vajjon mit fog akkor majd tenni Franciaország? — Lafarge Mária fölébviteli törvényszékhez folyamodott a tullei ítélet megsemmíttetése iránt, mi könnyen meg fog történetni, miután egy igen nagyhirű vegy tudós Orfila ellen nyilatkozott, mondván, hogy ő vegytani működések által minden rozszant butorbul is bir annyi mérget kivenni, mennyit Orfila az elhunyt Lafarge testében talált. És végre, ha csakugyan a testben talált mérget adta be neki a mérget? E pör érdeke folyvást növekszik, s végkimenete minden számításat meghiusíthat. A vádlott maga folyvást szilárdul tagadja a ráruházott iszonyu bünt, és a közvélemény határozottan mellette nyilatkozik. — Néhány nap óta egyéb képtelenség közt annak is hire jár, miszerint a kormány harczkészületi tulajdonkép nem a londoni négyes szerződést illetik, hanem Spanyolország elfoglalására irányozvák a kormányzó királyné számára. — Lajos hg védelmi rendszere leginkább e két pontban alapszik: I) A pairszéki eljárás jogszerűtlen, mivel azon törvény, melly a kormányt bünesetekben pairszéki törvénykezésre jo-

gositja fel, nincs tökéletesen kiegészítve, mi csak azon törvény megalapítása után fog megtörténni, mely az ilyenmü merényeket határozottan kifejezendi. 2) Napoleon Lajos hg nem összeesküvő, hanem fejedelem, ki Lajos Fülöppel háborút kezdett, de megbukott. Egyébiránt általányosan hiszik, miszerint a' pairszék számüzetésre ítélendi a' hget, mivel pedig Franciaország olly helyvel nem bír, tehát e' büntetés holtig tartó fogságra fog majd változtatni, mit 8—10 év mulva kir. kegyelem oldand föl. A' páirek igen nagy zavarban vannak, mert nagyobb része Napoleonnak köszöni nagyságát, és így természetesen nem igen szerethet most unokaöcsese fölött ítéletet hozni. A' közvéleményben mindazáltal semmi kitünőséget nem bírt nyerni a' fiatal hg ügye. — Algiri hírek szerint a' meifdizai lapályon folyvást gyakorolják vérengző dúlásikat az arabok, s minden részen egymást váltják a' gyújtogatások. Valde tábornagy végre meggyőződék, hogy az erősített táberoknak semmi hasznuk, és már most egymásután lerontatja vagy elhagyja azokat, pedig a' kormány-nak iszonyu pénzmennyiségbe kerültek. Constantine tartományban legnagyobb ingerültséggel folytatják a' háborút az arabok, és az apró, de többnyire véres csatázások mindennapiak. Galbois tábornok 4 ezer harczossal indult ki az ellenséges csapatok üldözésére. A' francia őrség majd valamennyi városban annyira leolvadt, hogy zendülés esetén legrosszabbtól féltetni a' benszülöttek résziről. Oranban, melly tartományt eddig legkedvezőbbnek tarták az egészségre, jelenleg annyi betegség uralkodik, hogy valamennyi kórház telve betegekkel. A' gyarmatosak ennyi zaklatás közt már minden kedvüket vesztek, s hihetőleg örömetst kivándorlanának, ha ezt vagyonbeli állapotjuk engedné. —

(Lafarge Mária kényszerített munkára ítélteve.) Tullei újabb hírek szerint Lafarge Mária holtiglani kényszerített munkára ítélte az eskütszék: az ítélet mindazáltal alig fog végre hajthatatni, mert a' bűnös annyira elgyöngült már, hogy inkább halotthoz hasonlít, mint élőhez. —

Törökország.

(M. Ali fermánja a' damaskusi zsidók ügyében.) M. Ali a' damaskusi zsidók ügyében köv. fermánt boesátott ki: „Montefiore és Cremieux folyamodását előnkbe terjeszték, melly kérést és reményt foglal magában. Ők az egész európai zsidóság nevében jöttek hozzánk. Kérnek bennünket, hogy minden elfogatott hitsorsosuk megszabadulása iránt tennék rendelést, és azok nyugalmát biztosítsam, kik a' Tamás barát és inasa elsikkadása miatt indított nyomozás következtiben megszöktek. Mi meg gondoltuk, hogy hozzánk méltó s illő olly nagyszámu népség követi-nek reményit és kívánságát betölteni. Annak következtiben rendeljük, hogy minden zsidó, ki tömlőzbe vettetett, szabadon boesáttassék: mi azokat illeti, kik honukat elhagyták, akarom, hogy a' legnagyobb biztosságban hazájokba térhessenek. Közülök mindenik csak ugy vigye dolgát és foglalatosságát, mint az előtt. Parancsoljuk, miszerint minden rendelést megtegyetek, hogy őket semmiféle bántalom ne érje. Akarom, hogy minden megtámadás ellen teljes és tökéletes biztosságban legyenek, mint ez előtt. Ez akaratumk.“ — Az északamerikai zsidók is megkérték kormányukat, hogy a' damaskusi zsidók dolgában törvényszerű és részrehajlatlan bíróság kinevezéseért, vetné közbe magát az egyiptusi basánál és szultánál, mit az elnök készszívvvel megtett, és az iránt parancsol küldött az amerikai alexandriai consulnak. Az amerikai külminiszter e' tárgyban írt levelében a' consulhoz többek közt ez is áll: „Az elnöknek nem lehet bámulását és fájdalomát ki nem jelentnie, hogy a' mai felvilágosult században olly irtózatosszokást lehessen valamelyik vallásra fogni s bűn-megvallást kicsikarandón olly barbár eszközökhöz folyamodni. A' vétek, mellyről azon szereneséfleneket vádolják, igen hasonlít azon vétekhez, mellyet a' homályosabb időben vakbuzgó üldözésre és utálatos kinzásra használtak ürügyül, mellynek, ugy egyiknek, mint másinak, alaptalanságáról pillanatig sem kételkedhetni.“ —

(A' kandiai b. a' portának meghódol.) Török határ, sept. 19. Hugen ellen-hajóvezérhez, ki a' Phalerus előtt állomásoz. Lalande hajóvezért több hajóval várják. Egy angol főtiszt sokad magával megnézte a' messenai erősséget, mi atheni levelek szerint nagy figyelmet gerjeszt. Görögországban azt hiszik, hogy a' keleti kérdésnek háboru nélkül nem lesz vége, s azért a' hírlapok Kandiát szeretnék Görögországhoz csatolni, mint a' melly háborura nyujthatna okot Anglia és Franciaország közt. — A' kandiai kormányzó, miután meghallotta az angol-osztrák hajóhad megjelentét Alexandria előtt, azonnal megküldé hódolatát a' portának, miért a' szultán kandiai basává nevezte őt. Ellenben Janinában kellemetlen benyomást okozott a' londoni szerződés kihirdetése. Az albániaiak mint szinte az Epirusban és Macedoniában lakó törökök még mindig M. Alihoz szívnak, részint híreért, részint mivel őt az izlam őtalmazójának tartják. Mindenfelé azt kívánják: bár ne engedne s győzdelmes lenne M. Ali; főleg pedig Ibrahim b. megütközését kívánják a' gyűlöletes moszkákkal, kiken veendő győzdelmének már előre örvendnek. — Tripolisban csak néhány városnak urai még a' törökök, egyebütt az arab főnökök uralkodnak. Beszélnek azt is, miszerint Tripolis két millió ft. adófizetés mellett elválnak a' portától. — A' tuniszi bey visszajött a' tartomány belsejébeni rabló táborozásából. A' kizsarlott adót 7—8 millió frankra beesülük; ezenkívül hozott magával 50 ezer juhot és nyolcezer tevét; a' katonák is igen sokat loptak magoknak. —

(Szoliman b. és a' beiruthi angol consul közti levelezés.) Szoliman b. és a' beiruthi angol közti levelezés foglalja köv. hangzik: Anglia törvénytelen követeléseit, fenyegetéseit s ellenséges tetteit megváltoztaták az angol és egyipt. kormány közti viszonyokat; a' consul jelenléte Beiruthban felesleg, és javasolja neki, hagyja el családostul Beiruthot. Háboru esetére (melly igen hihető, minthogy az alkirály pusztá szóra, nem bo-

esátja ki kezei közül, mit fegyverrel hódított meg) jó lenne, ha a' többi angol alconsul és ügyvivő is minélelőbbi elutasítását siettetné. Moore consul erre azt felelé, hogy kormánya parancsa, vagy az egyiptusi kormány hivatalos felszólítása nélkül nem hagyhatja el helyét, s emlékezteti a' basát, hogy ő a' népjog védelme alatt áll, s ha valami éri, a' basa érte felelős. Végre a' miatti bámulását fejezi ki, hogy a' beiruthi consulok közül épen csak ő kap illy értesítvényt. Erre Szoliman azt felelé, hogy tudtára eddigelé csupán az angol ügyvivők lázították a' hegyi lakosokat. Ugy látszik Szoliman hathatos szabályokhoz akar nyulni. A' ki lázító iratokat terjeszt, halállal fenyegeti, ki pedig azokat magánál tartja, akár külföldi, akár benszülöttek legyen, husz évi kemény tömlőzettel. Szoliman b. minden beiruthi consullal egy körlevél által tudatá, hogy M. Ali nem fogadja el a' londoni szerződést, s a' mit fegyverrel hódított meg, csupán fegyverrel vehetik el tőle. — Az Alexandriában levő angol kereskedők megkérdeék Stopford hajóvezért: mi történik, ha M. Ali nem enged, mire Stopford azt mondá, hogy azt ő olly kevéssé tudja, mint ők. — M. Ali aug. 30-kán boesátá ki azon fermánt, melly a' damaskusi zsidók ellen Tamás barát állítólagos meggyilkoltatásáért kezdett pörnek végét vet, és az elfogottakat szabadságba helyzi.

H i r t e t t e k.

(Császári hirdetvény.) Az amerikai kereskedők apr. 26-kán folyamodást adtak be az alkirálynak, kérvén, hogy mivel a' jun. 1-jére hirdettetett angol ostromzár által, hajóik elkészhetnének, szabad legyen egyenesen Kantonba evezniök. E' folyamodásra válaszul köv. hirdetvény boesáttatott ki, melly bélyegző s különös, mint mindenök a' khinaiaknak: „En Yu, Kanton mostani parancsnoka, az amerikai alconsulnak és másoknak értesítésül és tudtul adom, hogy Taoukvangnak e' 20dik évében, e' harmadik hónapjában, e' 26dik napján (apr. 27. 1840) Lintul a' taoukvangi tartományok helytartójától (apr. 16-án) parancsol kaptam, mellynek tartalma az, hogy a' hongkongi kereskedők az amerikai consul esedező levelét ő derékségének, a' helytartónak, tiszteletteljesen benyujtották. Az említett esedező levelre, én, mint parancsnok válaszul felelem most, hogy én utána jártam, és meggyőződést szerezttem magamnak, miszerint császári akarat érkezett, és ugy hangzik, hogy csak az angol kereskedést kell kettémetszeni — csak egy nemzet kereskedését. Mind azon nemzetnek tehát, melly az ország törvényit híven megtartja, szabad kereskedés van engelve; de az elkövetett esempészkedésekért, és mivel nekünk bajos volt bizonyosan meghatározni, nem kereskednek e' más nemzetek hajóji angolok részire, először szükséges volt magamnak bizonyosságot szerezni, hogy a' folyamodók résziről semmi törvénytelen-ség nem követtetett el. A' folyamodók azon kegyelemért esedeznek előttem, hogy hajóiknak a' kikötőkbe menetelt, mint szokás, megengedjem; kérelmök eddig méltányos. De kérelmökben hamisan az állítatik, hogy az angolok jun. 1-jéig vagy elsőjekor ostromzár alá szándékoznak vetni a' partokat, és hogy akkor más nemzetek hajóinak a' Khinába jövetelt nem engedik. Ez szemtelen igaztalanság, és kézzel fogható tévedés. Gondoljátok és fontoljátok meg, hogy ezen kikötők a' mennyei birodalom kikötői! Mint vethetne titeket, amerikaiak, Anglia ostromzár alá? Az amerikai nép nem adófizetője az angolnak. Mint hihetitek hát, hogy az említett barbárok, mint mondjátok, akadályozni fognak hajóitokat az idejövételben? Miért vagytok olly szorongók és levertek, mikor mi nem engedjük meg, hogy az angolok jun. 1-jé, mint határnap után a' kereskedést háborgassák? A' mennyei birodalom tisztviselői keblökben azon kívánságot táplálják, hogy aggyaltokat megszüntessék, és azon hír valóban hamis, mellyet csak az elégtelenség kürtölgetik. A' mainaptul érkezendő hajók, ha törvénytelen kereskedést üznek, portékákkal megrakodhatnak, de ha törvénytelen keres. üznek, nem szabad a' kikötőbe jöniök. És nem így van? En a' helytartó és a' hoppo, mivel minden nemzet kereskedése felett örködünk, ezután szoros igazságot és méltányosságot gyakorlunk. Mióta a' kereskedést elakasztottuk az angolokkal, nem kívánunk semmi akadályt utatokba gördíteni, sőt mint tudva van, az amerikaiak kereskedése öt év óta két annyi jövedelmet hajt. Mint szenvednétek hát ti veszteséget? Végre ha a' jót a' rosztul meg nem tudjátok különböztetni, azaz a' háládatlanok lesztek, és az angoloknak tudósításokat adtok, féljetelek hogy később meg ne bánjátok. A' folyamodás eredetiét vissza-küldöm. Semmi ellenmondás! Mindenki engedelmeskedjék! Taoukvang 20dik évben, 3dik hónapban, 26dik napon.“ — A' Times szerint a' hadszállítvány első osztálya maj. 30-kán vitorlázott el Singaporebul; Elliot hajóvezér lobogója a' 74 algyus Wellesley-en leng. Kalkuttában több szállítóhajót béreltek. Hír szerint a' császár megtudta Lin oktalan viselkedését, és azért három fokkal lejjebb tette; a' hajóvezér is korholtatik azon hazug tudósításért, mintha ő győzött volna. Mint hírlik, az ellenségeskedés a' Bocca melletti erősség összelövetésével kezdetik meg, azután Macao-t foglalják el. —

Gabonnár: Pest, oct. 9kén: Tisztabúza: 170, — 205; — Kétszeres: 135, — 145, —; Rozs: 115 — 122, —; Árpa: 110, —; — Zab: 80 — 85; Köles: 100 —; Köleskása: 200; Kukuricza (idei): 85—90 pesti m. váltó garas. —

Pénzkelet: Bécsben, oct. 7kén: 5pCtes statuskötelezvény: 103³/₁₆ 4pCtes 98¹¹/₁₆; 3pCtes 77; 1834iki kölesön: 285³/₈; Eszterházy sorsjegy: 43¹/₂; Cs. aranyagio 103¹/₂;

Dunavizálás: oct. 9kén délben: 6' 7" 3." a' zerns felett.

Vasutársaságok: éjszaki: 89¹/₄; mailandi 102; győri 99¹/₄.

Szerkeszti Helmezy. — Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri-utca 453.